

Raadsvoorstel

Raadsvoorstel Verordening Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang 2023
gemeente Leeuwarden
Zaaknummer: 2023-025952

Aan de gemeenteraad.

Aanleiding en context

Hierbij ontvangt u een voorstel voor het vaststellen van een nieuwe Verordening Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang 2023 gemeente Leeuwarden. De wijzigingen in de oude verordening zijn te veel in omvang voor een verordening tot wijziging van de verordening. Naast inhoudelijke wijzigingen zijn ook begripsbepalingen aangepast en tekstuele wijzigingen gedaan. Ook is de verordening in taal en opbouw in lijn gebracht met de Verordening Wmo en Verordening Jeugdhulp.

Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een vangnetregeling die gemeenten de mogelijkheid geeft om ouders tijdelijk financieel te ondersteunen in de kosten van de kinderopvang. Ouders kunnen hiervoor in aanmerking komen als zij door medische, psychische of sociale omstandigheden tijdelijk niet volledig voor hun kind(eren) kunnen zorgen én niet (kunnen) werken. Zij komen hierdoor ook niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag.

Elke gemeente heeft de beleidsvrijheid om per situatie te bepalen hoe het gezin het beste tijdelijk kan worden ondersteund. Het uiteindelijke streven is om de eigen kracht van het gezin te vergroten, zodat de ouders weer kunnen meedoen aan het arbeidsproces en/of er weer zelfstandig met steun van een sociaal netwerk de verzorging en/of opvoeding van de kinderen op zich kunnen nemen. Dan kan de financiële ondersteuning via een sociaal medische indicatie (SMI) stoppen.

Knelpunten huidige verordening

De huidige SMI-verordening knelt met wat noodzakelijk is aan ondersteuning van gezinnen. Hierdoor wordt er vaak afgeweken van de bepalingen in de verordening via de hardheidsclausule. Dat is reden geweest om te kijken of we de knelpunten structureel kunnen verhelpen door aanpassing van de bepalingen.

Verder is SMI een goedkopere (tijdelijke) oplossing dan ondersteuning vanuit de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) of Participatiewet. Tot slot liep de verordening qua opbouw, taal en inhoud niet in lijn met relevante andere verordeningen binnen het Sociaal Domein.

Nieuwe verordening

In de nieuwe verordening is meer ruimte voor indicaties op maat die aansluiten op de ondersteuningsbehoefte van de ouders. Zo zijn de duur en de omvang van de indicaties flexibeler geworden. Dit scheelt in de administratieve last en is klantvriendelijker. Anderzijds biedt deze verordening ook meer handvatten voor het sturen richting een structurele oplossing, zodat SMI niet langer dan nodig wordt ingezet. Ook kan SMI op basis van de nieuwe verordening ingezet worden wanneer SMI de goedkoopste en adequaatste oplossing is binnen het Sociaal Domein.

Afstemming

De wijzigingen zijn afgestemd met Amaryllis. De wijzigingen zijn aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) voorgelegd. Er is ambtelijk een toelichting gegeven naar aanleiding van vragen van de ASD. De ASD heeft op basis hiervan positief geadviseerd ten aanzien van de verordening en de voorgestelde wijzigingen.

Toelichting wijzigingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

- Lid 1 *andere voorziening*: toegevoegd ter verduidelijking
- Lid 3 *gebruikelijke hulp*: begrip toegevoegd en de beschrijving van dit begrip is gelijkgetrokken met de beschrijving in de Verordening Wmo en Verordening Jeugdhulp
- Lid 4 *eigen kracht*: begrip toegevoegd en de beschrijving van dit begrip is gelijkgetrokken met de beschrijving in de Verordening Wmo en Jeugdhulp
- Lid 5 *Gemeentelijke vergoeding speelleergroep*: toegevoegd als andere voorziening in relatie tot een sociaal medische indicatie
- Lid 6 *ouder*: beschrijving van dit begrip is gelijkgetrokken met de beschrijving in de Verordening Wmo en Jeugdhulp
- Lid 7 *kinderopvang*: de beschrijving is aangepast, omdat we sinds de landelijke harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang alleen nog spreken van kinderopvang.
- Lid 9 *sociaal medische indicatie*: de beschrijving is aangepast, omdat peuterspeelzalen als naam niet langer bestaat.

Artikel 2 Aanbod van ondersteuning

Dit artikel is toegevoegd in lijn met de opbouw van de Verordening Wmo en Verordening Jeugdhulp. Dit is dus een technische aanpassing.

Artikel 3 Criteria voor Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang

Dit artikel is een samenvoeging van artikel 2 en 3 uit de oude verordening. Daar stonden de criteria niet duidelijk vermeld. Naast deze technische aanpassing is er ook een inhoudelijke wijziging. Als extra criterium voor inzet van SMI is toegevoegd: 'Een Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang de goedkoopst adequate oplossing binnen het Sociaal Domein is'. Het wordt daarmee mogelijk om in plaats van duurdere hulp SMI als ondersteuning in te zetten.

Artikel 7 Weigeringsgronden Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang

Dit artikel is inhoudelijk gewijzigd:

- Om te voorkomen dat er onnodig (lang) gebruik wordt gemaakt van de sociaal medische indicatie, kan de SMI geweigerd worden op het moment dat de ouder niet mee werkt aan vooraf opgestelde voorwaarden die tot herstel moeten leiden.
- Verder kan SMI (voor een deel) worden geweigerd wanneer de ouder of partner al een bijdrage in de kosten van de kinderopvang ontvangt in de vorm van kinderopvangtoeslag of de gemeentelijke bijdrage voor speelleergroepen voor (een deel van) de aangevraagde uren.

Artikel 8 Ingangsdatum Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang

- Aan dit artikel is expliciet toegevoegd dat de SMI niet met terugwerkende kracht kan ingaan. We zien nu dat kinderen soms

geplaatst worden op de kinderopvang nog voordat er een beschikking voor SMI ligt. Dit kan ouders in een lastige financiële situatie brengen wanneer de SMI niet of voor minder uren wordt toegekend.

Artikel 9 Omvang en duur van de tegemoetkoming

- Dit artikel is inhoudelijk gewijzigd ten opzichte van de huidige verordening. De nieuwe verordening wordt op dit punt flexibeler gemaakt. Het maximum van het aantal toegekende dagdelen wordt losgelaten, er wordt toegekend wat in de specifieke situatie nodig is.
- Verder wordt de toekenningsperiode voor SMI van maximaal 6 maanden verlengd naar maximaal 1 jaar. In de praktijk blijkt 6 maanden te kort voor het oplossen van de situatie en is SMI vaak langer nodig. Als het noodzakelijk is kan er na afloop van de periode een nieuwe beschikking met indicatie voor SMI afgegeven worden. Dan wordt wel eerst gekeken of er aan de voorwaarden in de vorige beschikking is voldaan.

Artikel 10. Hoogte en betaling van de bijdrage voor Kinderopvang

- Ten opzichte van de huidige verordening (artikel 9) is in dit artikel een aantal tekstuele wijzigingen aangebracht. Zo is het begrip 'tegemoetkoming' gewijzigd naar 'bijdrage voor de kinderopvang'.

Artikel 12. Voorkoming en bestrijding ten onrechte ontvangen SMI-indicatie en misbruik of oneigenlijk gebruik

- Dit artikel is op advies van de juristen aangepast en uitgebreid. Dit om in de enkele gevallen dat er sprake is van fraude, adequaat te kunnen reageren. De inhoud hiervan is gelijk aan de inhoud van artikel 16 uit de verordening Wmo. Dit in het kader van de eenduidigheid van de bepalingen.

Kanttekeningen en risico's

Met het loslaten van de maximale omvang (was maximaal 6 dagdelen) en het wegnemen van de tussenevaluatie na 6 maanden, kan het totale gebruik en daarmee de kosten van SMI toenemen. De verwachting is echter dat de effecten klein zullen zijn, omdat er nu ook al vaak maatwerk wordt toegepast en dus wordt afgeweken van de huidige verordening.

Een ander risico zijn de wachtlijsten bij de kinderopvang. We zien dat de kinderopvang in de nabije toekomst waarschijnlijk verder onder druk komt te staan door personeelstekorten en toenemende vraag naar kinderopvang. Op dit moment vinden ouders met een SMI-beschikking over het algemeen binnen een maand een plek bij een kinderopvangvoorziening.

Financiën

Aangezien SMI een goedkopere (tijdelijke) oplossing is dan ondersteuning vanuit de Jeugdwet, Wmo of Participatiewet, wordt deze vaker ingezet. Het budget bedraagt € 350.000 op jaarbasis. Afgaande op de afgelopen 2 jaar is dit budget toereikend.

Voorstel

Wij stellen u voor de Verordening Sociaal Medische Indicatie Kinderopvang 2023 gemeente Leeuwarden vast te stellen.

Leeuwarden,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.

**Dit document is rechtsgeldig digitaal ondertekend.*